ارزیابی اجتماعی شدن حرفه‌ای دانشجویان کارشناسی ارشد پرستاری سلامت جامعه در ایران

مهدی جعفری[1]

۱.دانشجوی کارشناسی ارشد پرستاری سلامت جامعه، گروه پرستاری سلامت جامعه و سالمندی دانشگاه علوم پزشکی تهران.
Email: 051mehdijafari@gmail.com

توسعه پرستاری در سلامت/ دوره پانزدهم/ شماره ۱/ بهار و تابستان ۱۴۰۳

سردبیر محترم

به دلیل پیری جمعیت و پیشرفت در فناوری پزشکی، ترویج مراقبت از جامعه به عنوان یک هدف سیاست پذیرفته شده است. مراقبت اجتماعی بر نیاز به ادغام مفاهیم بهداشتی و سبک زندگی سالم برای دستیابی به کیفیت بالای زندگی، که شامل استقلال، مشارکت اجتماعی و کرامت است، تأکید می کند. شیوع بیماری‌های عفونی جدید (همچون کووید ۱۹)، عوارض ناشی از بیماری‌های مزمن و کاهش بودجه پزشکی بر سلامت عمومی جهانی تأثیر گذاشته است. مجموعه صلاحیت‌های مهمی برای بهداشت عمومی مورد نیاز است که در چندین دسته جای می‌گیرد؛ علوم مرتبط با بهداشت عمومی، ارزیابی و تحلیل، سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی، اجرا و ارزیابی، مشارکت بین بخشی، همکاری و حمایت، تنوع و فراگیری، و ارتباطات و رهبری. پرستاران ارائه‌دهنده مراقبت‌های بهداشتی عمومی دیگر به عنوان نیروی کمکی در عرضه مراقبت‌های بهداشتی یا مراقبت‌های پزشکی درمانی جامعه عمل نمی کنند؛ درعوض، پرستاران باید با ساکنین جامعه مشارکت داشته باشند، به طور کامل با جامعه همکاری کرده، ارزیابی‌ها و مدیریت وضعیت سلامت را در جامعه انجام داده و برنامه‌های بهبود و ارتقاء سلامت را مدون نمایند. اهمیت تشویق متخصصان مراقبت‌های بهداشتی برای مشارکت فعال پس از اپیدمی کووید ۱۹ مورد تأکید قرار گرفت. مؤسسات آموزشی و دانشگاه‌ها باید برنامه های درسی خود را در پاسخ به ارزش فزاینده‌ای که به سلامت جهانی و جامعه و بهداشت عمومی نسبت داده می‌شود، با شایستگی ها و قابلیت‌های حیاتی مورد نیاز تطبیق دهند تا به پرورش نیروی بهداشت و درمان مناسب دست یافته و به تغییرات مذکور در وضعیت بهداشتی جوامع پاسخ مناسبی بدهند. مسئولیت اصلی پرستاران سلامت جامعه اجرای سیاست‌های ملی بهداشت عمومی به ویژه در مورد مراقبت‌های بهداشتی همگانی، مراقبت-های پزشکی و پیشگیری از بیماری‌هاست که همگی در حیطه مسئولیت های اصلی این پرستاران می‌باشد (۱و۲).

اجتماعی شدن حرفه‌ای بعنوان فرآیندی تعریف می‌شود که فرد از طریق آن به عضویت مشروع یک جامعه حرفه‌ای مبدل می-گردد و این امر تأثیر شگرفی بر رفتار و اخلاق حرفه‌ای افراد خواهد گذاشت. این فرآیند منجر به گذار از مشارکت حاشیه‌ای به مشارکت جامع و کامل در یک جامعه حرفه‌ای خواهد شد و برای مشارکت دادن دانشجویان در فعالیت‌های حرفه ای مرتبط ضروری است (۳). اجتماعی شدن حرفه‌ای با ورود به برنامه‌های شغلی پرستاری سلامت جامعه آغاز می‌گردد و در این مدت دانشجویان فارغ التحصیل با برنامه‌های رسمی این شغل درگیر خواهند بود و با تکمیل آموزش این دوره خاتمه نخواهد یافت بلکه تا وقتی فارغ التحصیلان در محیط کار خود مشغول به

[Downloaded from ndhj.lums.ac.ir on 2026-09-11]

فعالیت هستند، دانشجویان پس از ورود به دوره‌ی آموزشی تحت تأثیر یکسری عوامل اجتماعی بیرونی (همسالان، اساتید، والدین، تعامل با افراد خارج از دانشگاه و ...) قرار گرفته و این عوامل، هنجارها و انتظارات مربوط به عضویت آن‌ها در جامعه دانشگاهی را به دانشجویان منتقل نموده و بر اهداف و مقاصدی که دانشجویان برای حضورشان در دانشگاه دارند تأثیر می‌گذارد. پرستاری سلامت جامعه امروزه با چالش‌های خاصی در زمینه آموزش، جذب و حفظ پرستاران مواجه است.

نیروی پرستاری بهداشت جامعه در حال نزدیک شدن به دوران بازنشستگی خود می‌باشد. ایجاد فضایی که تعهد پرستاران مشغول به فعالیت در این حرفه را تقویت کند و همچنین جذابیت آن را برای دانشجویان بیشتر کند، اهمیت فزاینده‌ای دارد (۴ و ۵).

با توجه به تدریس رشته پرستاری سلامت جامعه در دانشگاه-های علوم پزشکی کشور ایران، لزوم اجتماعی‌شدن حرفه‌ای برای این گروه از فارغ‌التحصیلان نیز بایستی مورد توجه ارائه-دهندگان برنامه‌های آموزشی دانشجویان مشغول به تحصیل باشد و آن را در تدوین برنامه‌های مهارت افزایی و توانمندسازی لحاظ نمایند. علاوه بر آن با توجه به عدم حضور موثر و شناخته شده‌ی فارغ التحصیلان این رشته با اهمیت در مراکز بهداشتی، لازم است تمهیداتی در خصوص گسترش استقلال حرفه‌ای و فرصت شغلی در حوزه بهداشت عمومی برای فارغ التحصیلان رشته از سوی سیاست‌گذاران بهداشت و درمان فراهم گردد تا دانشجویان این مقطع نیز با انگیزه بیشتری به مسیر خود ادامه داده و اجتماعی‌شدن حرفه‌ای خود را با پشتوانه شغلی مناسب تکمیل نمایند. و این در حالی است که اکثر فارغ‌التحصیلان مقطع کارشناسی ارشد پرستاری (فارغ از گرایش مربوطه) صرفاً در بخشهای بالینی بیمارستان‌ها در حال خدمت هستند و از ظرفیت تخصصی آن‌ها بطور مناسبی بهره‌برداری نمی‌شود. لازم به ذکر است پژوهشی که تا کنون سطح اجتماعی شدن حرفه‌ای دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد پرستاری سلامت جامعه در ایران را بررسی نماید یافت نشد. شناسایی سطح اجتماعی شدن حرفه‌ای ای دانشجویان، مسیر ارتقاء آن و سپس شناخت راهکارهای تقویت صلاحیت حرفه‌ای دانشجویان، این گرایش از علم پرستاری را روشن‌تر خواهد ساخت.

[Downloaded from ndhj.lums.ac.ir on 2026-09-11]

Reference

1. Kuo CP, Hsieh PL, Chen HM, Yang SY, Hsiao YL, Wang SL. Community Health Nursing Competency and Psychological and Organizational Empowerment of Public Health Nurses: A Cross-Sectional Survey. Healthcare (Basel). 2021 Aug 4;9(8):993. doi:10.3390/healthcare9080993. PMID: 34442131; PMCID: PMC8392611.

2. Schofield R, Ganann R, Brooks S, et al. Community Health Nursing Vision for 2020: Shaping the Future. Western Journal of Nursing Research. 2011;33(8):1047-1068. doi:10.1177/0193945910375819

3. Sadeghi Avval Shahr H, Yazdani S, Afshar L. Professional socialization: an analytical definition. J Med Ethics Hist Med. 2019 Dec 7; 12:17. Doi: 10.18502/jmehm. v12i17.2016. PMID: 32328230; PMCID: PMC7166248.

4. Zarshenas L, Sharif F, Molazem Z, Khayyer M, Zare N, Ebadi A. Professional socialization in nursing: A qualitative content analysis. Iran J Nurs Midwifery Res. 2014 Jul;19(4):432-8. PMID: 25183987; PMCID: PMC4145501.

5. Hosseinnejad A, Rassouli M, Jahani S, Elahi N, Molavynejad S. Community Health Nursing in Iran: A Review of Challenges and Solutions (An Integrative Review). Front Public Health. 2022 Jun 27; 10:899211. doi: 10.3389/fpubh.2022.899211. PMID: 35832285; PMCID: PMC9271779.

[Downloaded from ndhj.lums.ac.ir on 2026-09-11]